

Veileder om smittevern i barnehager under covid-19 utbruddet 2020

Denne veilederen skal gi råd og støtte til barnehager i drift under koronavirusutbruddet (covid-19) 2020. 4. utgave 28. september 2020.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 28.09.2020

Innhold

Oppdateringer

Innledning

Barnehagens samfunnsrolle

Barnehagens rolle ved utbrudd og smittesporing

Oppfølging av sårbare barn og unge under pandemien

Smitteforebyggende tiltak

- Nivåinndeling av smitteverntiltak (trafikklysmodell)
- Syke personer skal ikke være i barnehagen
  - Når skal barn, foresatte og ansatte ikke møte i barnehagen?
  - Når sykdom oppstår i barnehagen
  - Hva hvis en i husstanden til barnet eller den ansatte er syk
  - Hvis en i husstanden til barn/ansatt har bekreftet covid-19
- God hygiene

- God hånd- og hostehygiene
- Bruk av munnbind
- Godt renhold
  - Grønt nivå
  - Gult og rødt nivå
- Ventilasjon og lufting
- Redusert kontakt mellom personer
  - Grønt nivå
  - Gult nivå
  - Rødt nivå

Er det noen barn og ansatte det må tas spesielle hensyn til?

Barnehagetilvenning

Opplæring av ansatte og informasjon til foresatte

- Samhandling med foresatte og foreldremøter

Sjekkliste for smittevern i barnehager

Kilder

Oppdateringer

Oppdatering 4. versjon publisert 28. september

Utdypende råd om:

- Barnehagens rolle ved utbrudd og smittesporing
- Oppfølging av sårbare barn
- Bruk av munnbind
- Ventilasjon og lufting
- Avstand mellom ansatte

Informasjon om symptomer, viruset og sykdommen er forkortet. Her henviser vi til FHIs nettsider.

Informasjon om barn med kroniske sykdommer og tilstander er forkortet. Her henviser vi til Norsk barnelegeforenings nettsider.

Oppdatering 7. september

- Barn og ansatte skal selv med milde luftveissymptomer og sykdomsfølelse ikke møte i barnehagen. Ansatte og barn skal holde seg hjemme til allmenntilstanden er god.

Oppdatering 26. juni

- Ansatte i barnehager kan komme på jobb etter luftveisinfeksjon så fort de er symptomfrie.
- Barnehagebarn kan komme i barnehagen med snør så lenge allmenntilstanden er god.

Oppdatert 3.versjon publisert 29. mai

Siste endring i denne versjonen er 7. september 2020.

- Innføring av trafikklysmodeell for å tilpasse kontaktreducerende tiltak
- Forbedrede råd for skånsom håndvask
- Råd om tilvenning i barnehagen

Oppdatert 2.versjon publisert 7.mai

- Råd om rengjøring av utendørs leker
- Flere eksempel for organisering i kohorter
- Presisering av enkelte råd

Innledning

Denne veilederen skal gi råd og støtte til barnehager i drift under koronavirusutbruddet (covid-19). Denne kommer i tillegg til eksisterende regler og retningslinjer beskrevet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. . Utbruddets utvikling og praktiske hensyn kan føre til behov for endringer.

Det er barnehageeier som er ansvarlig for å sikre at barnehagedriften skjer i samsvar med gjeldende lover og regelverk . Barnehageeier er derfor ansvarlig for å sikre en forsvarlig drift som tar hensyn til smittevern og for å sikre internkontrollrutiner i henhold til gjeldende forskrift. Vi understreker imidlertid behovet for at alle bidrar til å få til en god smittevern faglig forsvarlig drift av barnehagene.

Veilederen tar utgangspunkt i gjeldende rammebetingelser, regelverk og finansiering.

Veilederen er utarbeidet av Folkehelseinstituttet og Utdanningsdirektoratet. Oppdraget ble gitt av Kunnskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet, via Helsedirektoratet.

Barnehagens samfunnsrolle

Barnehager har en avgjørende rolle for barns omsorg og utvikling. De er dessuten vesentlig for samfunnsstrukturen idet de muliggjør at foresatte kan arbeide. Barne-hageansatte har derfor en sentral rolle for å ivareta barna også i en pandemisituasjon. Utbruddet kan vare over lang tid, avhengig av hvilke smittebegrensende tiltak som gjøres i samfunnet forøvrig. Det har derfor stor betydning at barna kan gå

barnehagen i utbrudds-perioden, samtidig som smittevernet ivaretas, både for barna og de ansatte. For drift av barnehagene under koronavirusutbruddet finnes det en rekke tiltak barnehagene kan sette i verk.

Barnehagens rolle ved utbrudd og smittesporing

Kommunehelsetjenesten har ansvar for oppfølging rundt tilfeller med bekreftet covid-19 (smittesporing), og vil varsle barnehagen dersom barn eller ansatte får bekreftet sykdom. Det er kommunehelsetjenesten som skal beslutte nødvendige tiltak og for eksempel å definere hvem som er nærkontakter til den syke.

Barnehagens bidrag er like fullt av stor betydning:

- Barnehagen bør ha en beredskapsplan for rask overgang til rødt nivå. Hvis det oppdages smitte blant barn/ansatte, og kommunale eller nasjonale myndigheter beslutter at det er behov for heving av tiltaksnivå, kan endringen iverksettes raskt.
- Barnehagen skal kunne hjelpe med oversikt over nærkontakter. Taushetsplikt og krav til personvern må overholdes.
- Kommunehelsetjenesten og barnehageeier må samarbeide om hvem som skal informere de ulike gruppene (foresatte, ansatte og evt. andre) og på hvilken måte. Det er viktig å inkludere vikarer og midlertidig ansatte i informasjonsformidlingen, samt personer i andre kommuner som er tilknyttet barnehagen der det har oppstått smitte.
- Barnehagen må informere kommunehelsetjenesten om behov for tolk.
- Det er viktig å gi alle berørte nok informasjon, samtidig som taushetsplikt og personvern hensyn ivaretas.

Oppfølging av sårbare barn og unge under pandemien

Barnehager og skoler har en sentral rolle i å identifisere og følge opp utsatte barn og unge. De er også viktige for samarbeidet mellom helsestasjons- og skolehelsetjenesten, PPT, fastlege, barnevern, psykiske helsetjenester mfl.

Noen barn er allerede identifisert med særskilte behov, mens andre kan ha behov for spesiell oppfølging som følge av smitteverntiltakene. Tiltakene kan føre til sosial isolasjon som skyldes både færre fritidstilbud og muligheter til sosial interaksjon i samfunnet generelt, og/eller manglende kontinuitet i undervisningstilbudet/barnehagetilbudet pga. karantene for barn og/eller ansatte. Det vil også være høyere fravær enn vanlig som følge av gjeldende råd om fravær ved luftveissymptomer.

Når barnehagen er stengt eller har redusert åpnings- eller oppholdstid på grunn av tiltak etter smittevernloven, skal barnehageeiere sørge for et tilbud på dagtid til barn med særlige behov. Barnehageeier skal alltid vurdere om barn som får spesialpedagogisk hjelp skal få tilbud i barnehagen. I tillegg kan det være barn som ikke kan ivaretas når barnehagen er stengt eller har redusert åpnings- eller oppholdstid, for eksempel barn som lever under utrygge familieforhold.

Det er også viktig å være oppmerksom på barn som under normale forhold ikke ville vært utsatt. Barnehageeier har ansvar for å kartlegge og vurdere hvem som har behov for et tilbud. Foreldre og elever skal derfor ikke behøve å etterspørre et slikt tilbud.

Barnehager må:

- etablere gode rutiner for samarbeid med helsestasjons- og skolehelsetjenesten, PPT, barnevern og andre kommunale tjenester for å skaffe seg oversikt over hvilke barn og unge som trenger oppfølging av helsemessige, personlige, sosiale eller emosjonelle årsaker.
- legge planer for hvordan de skal sikre barn et forsvarlig barnehagetilbud

Smitteforebyggende tiltak

Det gjøres mange tiltak i alle deler av samfunnet som til sammen begrenser smittespredningen. Det er viktig å bruke tiltak som er tilpasset ulike situasjoner. De samme tiltakene kan derfor ikke alltid brukes i barnehager som i for eksempel bedrifter og i samfunnet for øvrig. Her beskriver vi tiltak for å begrense smittespredning blant barnehagebarn og ansatte. Det er ikke nødvendig å sette inn ytterligere tiltak enn det som er beskrevet her med mindre annet blir bestemt av lokale eller nasjonale myndigheter.

Så lenge viruset sirkulerer i samfunnet, kan sykdom forekomme; det er ikke er mulig å forhindre alle nye tilfeller. Det betyr at det kan komme smitte inn i barnehagen, men tiltakene beskrevet her vil begrense smittespredning. Det er viktig å ikke legge skyld på enkeltpersoner.

Formålet med rådene er å begrense spredning av covid-19. De tre grunnpilarene for å bremse smittespredning er:

1. Syke personer skal ikke være i barnehagen
2. God hygiene
3. Redusert kontakt mellom personer

Det aller viktigste smitteverntiltaket er at syke personer holder seg hjemme. Hostehygiene og å holde avstand er avgjørende for å begrense dråpesmitte, mens håndhygiene, og spesielt det å unngå å ta seg i ansiktet med urene hender, er viktig for å hindre kontaktsmitte. Økt fysisk avstand mellom mennesker reduserer muligheten for smitte, også før symptomer på sykdom oppstår.

Nivåinndeling av smitteverntiltak (trafikklysmode)

Det er nødvendig å tilpasse smitteverntiltakene til den lokale situasjonen både med hensyn til smitte og utbruddshåndtering i en helhet. Dette gjøres for barnehager og skoler ved å nivåinndeile tiltakene i en

trafikklysmoell med grønt, gult og rødt nivå. Tiltakene varierer fra vanlig organisering av barnehagehverdag og lek (grønt nivå), til mer omfattende tiltak med små, faste grupper av barn og ansatte (rødt nivå). Forskjellene på de tre nivåene gjelder særlig tiltakene for å redusere kontakt mellom personer (kapittel 3.4).

Kommunehelsetjenesten har smittevernkompentanse og kan konsulteres ved spørsmål om organisering og tilrettelegging lokalt. Det er smittevernmyndighetene som beslutter hvilket nivå tiltakene skal legges på i henhold til trafikklysmoellen. Det er foreløpig ikke åpnet for lokale nedjusteringer fra det nasjonale tiltaksnivået.

I tabell 1 er hovedtrekkene ved trafikklysmoellen for barnehager presentert. Utfyllende informasjon er beskrevet nedenfor.

Tabell 1. Trafikklysmodeill for barnehagen

Barnehager	Tiltak
Grønt nivå	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ingen syke skal møte i barnehagen 2. God hygiene og normalt renhold 3. Kontaktreduserende tiltak: <ul style="list-style-type: none"> Unngå fysisk kontakt mellom ansatte (håndhilsning og klemming) Vanlig organisering av avdelinger og barnehagehverdag
Gult nivå	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ingen syke skal møte i barnehagen 2. God hygiene og forsterket renhold 3. Kontaktreduserende tiltak: <ul style="list-style-type: none"> Unngå fysisk kontakt mellom ansatte (håndhilsning og klemming) Hele avdelinger regnes som en kohort* Faste ansatte per kohort* Unngå trengsel og store samlinger Tilstrebe avstand mellom ulike kohorter* Dele inn uteområder for å holde avstand mellom kohorter*
Rødt nivå	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ingen syke skal møte i barnehagen 2. God hygiene og forsterket renhold 3. Kontaktreduserende tiltak: <ul style="list-style-type: none"> Unngå fysisk kontakt mellom ansatte (håndhilsning og klemming) Dele inn barna i mindre kohorter* Faste ansatte per kohort* Unngå trengsel og store samlinger Sikre avstand mellom kohorter* som ikke samarbeider Dele inn uteområder for å holde avstand mellom kohorter* Vurdere alternerende oppmøtetider for barn

* En fast gruppe med barn og ansatte kalles en «kohort». Begrepet brukes for å synliggjøre at formålet med organiseringen er å begrense smitte. I barnehagen vil kohorter være det viktigste utgangspunktet for smittebegrensning og eventuell sporing av smitte, og anbefales benyttet på gult og rødt nivå.

Kohortstørrelsen kan tilpasses lokale forhold og den enkelte barnehages forutsetninger. Kohorter må minst mulig blandes med andre kohorter. Innen en kohort kan barn og ansatte omgås normalt.

Syke personer skal ikke være i barnehagen

Ingen skal møte i barnehagen hvis de er syke. Dette gjelder både grønt, gult og rødt nivå.

Symptomer på covid-19, særlig hos barn, kan være milde og vanskelige å skille fra andre luftveisinfeksjoner. Det er først og fremst personer med symptomer som er smittsomme, og smittsomheten er størst idet symptomene oppstår. Dette er også grunnen til at det er viktig å være oppmerksom på symptomer som er nye, mens restsymptomer etter en gjennomgått luftveisinfeksjon er av mindre betydning for smittsomhet.

Mer informasjon om symptomer, sykdomsbilde og når man kan gå i barnehagen finnes på Folkehelseinstituttets nettsider ([voksne her](#) og [barn her](#)).

Når skal barn, foresatte og ansatte ikke møte i barnehagen?

Det er viktig at foresatte får tydelig beskjed og forstår grunnen til at barn med nye symptomer på luftveisinfeksjon ikke skal møte i barnehage.

Barn og ansatte med luftveissymptomer:

- Barn og ansatte med nyoppståtte luftveissymptomer og/ eller sykdomsfølelse skal ikke møte i barnehagen, selv om symptomene er milde. Folkehelseinstituttets nettsider gir oppdaterte råd om syke [voksne](#) og [barn](#).
- De skal holde seg hjemme til allmenntilstanden er god. Barn og ansatte kan komme tilbake i barnehagen når de virker friske og er feberfrie, selv om de har noe symptomer på luftveisinfeksjon (noe snørr, tett nese og lett hoste).

Barn eller ansatte som er i isolasjon eller karantene:

- Det forutsettes at barn, foresatte og ansatte ikke oppsøker barnehagen dersom de er i karantene eller isolasjon. Det er ikke barnehagens ansvar å identifisere hvem som skal i isolasjon eller karantene. For mer informasjon se [Folkehelseinstituttets nettsider](#).

Når sykdom oppstår i barnehagen

Det er viktig at barn som får symptomer på luftveisinfeksjon blir hentet så fort det lar seg gjøre. Syke barn må vente på et eget rom sammen med en ansatt, eller ute der det ikke er andre barn. Ansatte må ta hensyn til

barnets alder og omsorgsbehov, men der det er mulig kan den ansatte holde 1-2 meters avstand. Hvis det ikke er mulig å holde avstand, kan den voksne eventuelt bruke munnbind. Den som passer barnet må huske å vaske hendene. I etterkant rengjøres rom, toalett og andre områder der barnet har oppholdt seg, det er tilstrekkelig å bruke vanlige rengjøringsmidler.

Ansatte som blir syke mens de er i barnehagen, må reise hjem så snart det er mulig. Syke ansatte bør ikke ta offentlig transport. Syke ansatte bør ta på munn-bind for å redusere smittespredning hvis de ikke kan holde to meters avstand til andre.

Hva hvis en i husstanden til barnet eller den ansatte er syk

Hvis en i husstanden har symptomer på luftveisinfeksjon, men ikke har bekreftet covid-19, kan barnet og den ansatte møte i barnehagen som normalt.

Hvis en i husstanden til barn/ansatt har bekreftet covid-19

Hvis en i husstanden har fått bekreftet covid-19, skal nærkontakter holdes i karantene etter råd fra helsemyndighetene. Ingen personer som selv er i karantene, kan møte i barnehagen.

God hygiene

God hånd- og hostehygiene

Håndvask og god hostehygiene er viktig på både grønt, gult og rødt tiltaksnivå.

God hånd- og hostehygiene reduserer smitte ved alle luftveisinfeksjoner, også smitte med covid-19. Disse tiltakene reduserer smitte via gjenstander og hender og reduserer smitte ved hoste.

Hygienetiltak skal utføres hyppig av alle, uavhengig av kunnskap om egen og andres smittestatus. Både de ansatte og barnehagebarna må få god opplæring om hygienetiltakene. Som hovedregel bør håndvask for barna skje med voksen tilstede. Det anbefales å lage rutiner som barna synes er gøy å gjennomføre.

Det er ikke nødvendig med eget arbeidstøy, det er tilstrekkelig med normalt renhold av eget tøy. Hansker brukes som normalt ved bleieskift.

Håndhygiene:

God håndhygiene bør utføres på rett måte, til rett tid og med effektive og skånsomme produkter. Gode

fasiliteter og gode rutiner er nødvendig for etterlevelse.

Når bør håndvask/-desinfeksjon utføres:

- Ved ankomst barnehage
- Før måltider/mathåndtering
- Etter toalettbesøk/bleieskift
- Ved synlig skitne hender (eksempelvis når man går inn etter utelek og hendene er synlig skitne)
- Etter kontakt med kroppsvæsker (eksempelvis etter å ha pusset nesen eller tørket tårer)
- Etter kontakt med dyr

Både håndvask og alkoholbasert hånddesinfeksjon er som regel effektivt. Normalt anbefales håndvask med såpe og vann. Hendene kan tørkes ved bruk av engangs papirhåndklær eller lufttørkere.

Alkoholbasert hånddesinfeksjon er enkelt å gjøre tilgjengelig og skånsomt for huden. Det kan derfor være et godt alternativ til håndvask, men har redusert effekt når hendene er våte eller synlig skitne. Det er ikke behov for å utføre både håndvask og hånddesinfeksjon, fordi det er belastende for huden på hendene. En av delene holder.

Dersom hendene er synlig tilgriset og man ikke har såpe og vann tilgjengelig kan hendene rengjøres med våtservietter, eventuelt i kombinasjon med etterfølgende hånddesinfeksjon (for eksempel på tur).

Tabell 2. Hvordan skal håndhygiene utføres.

Håndvask	Hånddesinfeksjon
<ul style="list-style-type: none"> • Fukt hendene i lunkent vann • Påfør såpe (parfymefri, pH <5,5) • Fordel såpen over alle overflater på begge hender • Skyll hendene godt • Klapptørk hendene med gode papirhåndklær (ikke gni, det gir såre hender) • Skru av kranen med papirhåndkleet	<ul style="list-style-type: none"> • Ta hånddesinfeksjonsmiddel i hånden • Fordel middelet godt på begge hender, og gni lett inn i huden • Når hendene er tørre, er de rene

Hudpleie:

Det oppfordres til å smøre hendene ved behov. Ved bruk av felles tuber, tilse at åpningen på tuben ikke kommer i kontakt med hud eller gjenstander under bruk slik at kremen ikke forurenses.

Hostehygiene

- Det anbefales å ha tørkepapir lett tilgjengelig til bruk for barn/ansatte. Har man ikke det tilgjengelig, anbefales det å bruke albuekroken når en hoster eller nyser.
- Unngå å røre ved ansiktet eller øynene. Et slikt tiltak vil være vanskelig for små barn, men eldre barn og ansatte kan oppfordres til dette.

Bleieskift

- Det skal brukes engangshansker ved bleieskift.
- Etter å ha tatt av engangshanskene vaskes hendene med såpe og vann.
- Bleiene kastes i en pose som knyttes igjen i vanlig restavfall eller i egen bleiebøtte.

Bruk av munnbind

Det er ikke nødvendig å bruke munnbind i barnehagen. Barnehagen bør ha tilgjengelig munnbind dersom ansatte blir syke og det ikke er mulig å holde avstand. Se råd på [Folkehelseinstituttets nettsider](#).

Barn under 2 år frarådes bruk av munnbind da det kan hindre fri pust/frie luftveier. Tildekning av små barns ansikter er en kjent risikofaktor for krybbedød.

Barn i alderen 2 til 13 år anbefales ikke å bruke munnbind med dagens smittesituasjon, heller ikke i områder med økende smitte. Dette er i tråd med anbefalingen fra [WHO](#). Bakgrunnen er at det ikke er holdepunkter for at barn har en viktig rolle i smittespredning og barn har vanskeligere for å bruke munnbind riktig.

Det anbefales heller ikke bruk av munnbind for ansatte. Ansatte med høyere risiko for alvorlig forløp av covid-19 anbefales å ta kontakt med egen lege og arbeidsgiver om det er behov for tilrettelegging av arbeidet (se kapittel 4.2).

Godt renhold

Grønt nivå

Ved grønt nivå vil det være tilstrekkelig med normalt renhold. Det nye koronaviruset fjernes enkelt ved manuell rengjøring med vann og vanlige rengjøringsmidler.

Gult og rødt nivå

Ved gult og rødt nivå tilrådes forsterket renhold. Barnehageeier bør gå gjennom rutiner og lokale renholdsplaner og lage tilpasninger (organisering, ansvar og ressursbehov).

Viruset kan overleve fra timer til dager avhengig av type overflate, temperatur, sollys og andre faktorer. Derfor er grundig og hyppig renhold viktig for å forebygge smitte.

Det er viktig med forsterket renhold på utsatte områder:

- Toaletter og vaskeservanter må rengjøres minimum daglig
- Engangs papirhåndklær og såpe skal være tilgjengelig, og man må sørge for at søppel tømmes regelmessig
- Potter rengjøres etter bruk
- Spisebord vaskes med vann og såpe etter bruk
- Dørhåndtak, trappegelendre, stoler, andre bordflater og gjenstander som ofte berøres, rengjøres hyppig, minimum daglig
- Leker, nettbrett, datamaskiner/tastaturer må også vaskes av minimum daglig
- Reduser antall leker, slik at renhold er gjennomførbart
- Leker som kun benyttes av en kohort, trenger ikke daglig rengjøring.
- Leker kan også ryddes bort («karantene») i 2-3 dager før de benyttes på nytt, som et alternativ til daglig rengjøring
- Sengetøy oppbevares adskilt og navnet, og vaskes etter anvisning
- Dekketøy og bestikk vaskes i oppvaskmaskin i henhold til gjeldende rutiner

Det er ikke nødvendig å bruke ekstra beskyttelsesutstyr ved rengjøring. Vask hender etter at rengjøring er utført, også hvis man har brukt hansker.

Det er ikke nødvendig å bruke desinfeksjon rutinemessig i barnehagen. Hvis desinfeksjon likevel brukes, må synlig skitt først tørkes bort med klut eller tørkepapir, ellers virker ikke desinfeksjonsmiddelet. Aktuelle desinfeksjonsmidler er alkoholbasert desinfeksjon og klorin.

Det er ikke behov for vask av utendørs lekeapparater eller leker som brukes utendørs. Det viktigste er rene hender før og etter lek utendørs, og før spising. I tillegg blir viruset raskere inaktivert utendørs.

Skiftetøy oppbevares i garderoben i henhold til vanlige rutiner. Private barnevogner kan oppbevares i barnehagen som normalt.

For generelle hygieneråd i barnehage, se [Hygieneråd for forebygging av smittsomme sykdommer i barnehagen](#).

Ventilasjon og lufting

Generelt anbefales å sikre god ventilasjon i lukkede omgivelser og tette rom. I tette rom uten ventilasjonssystem, anbefales det å luften regelmessig. For øvrig bør eksisterende ventilasjonssystem brukes og vedlikeholdes som normalt

Redusert kontakt mellom personer

Redusert kontakt med andre vil minske risiko for smitte fra personer som ikke vet at de er smittsomme. Det overordnede målet med kontaktreducerende tiltak er å begrense smittespredning mellom personer og å begrense antall kontakter. For å oppnå dette kan man øke avstanden mellom personer og /eller redusere antall personer som er tett sammen.

Det er viktig å understreke at personalet fortsatt kan og må ivareta barnets behov for kontakt og omsorg.

Gjennomføring av større enkeltarrangementer må gjøres i henhold til gjeldende retningslinjer fra Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet.

Om kohorter

For barnehagebarn hvor det er vanskelig å regulere avstand til andre, blir det viktigste tiltaket å begrense antall nærkontakter til hvert barn og ansatte ved å ha faste grupper (kohorter) og å ha faste ansatte for hver kohort. I tillegg vil redusert kontakt mellom ulike kohorter begrense smittespredning. Det vil også lette arbeidet med smittesporing og hindre at hele barnehagen må stenge ved påvisning av smitte hos et barn eller ansatt.

Det tillates mer kontakt mellom barn enn voksne fordi de i mindre grad har betydning for smittespredningen.

Kohortstørrelsen kan tilpasses lokale forhold og den enkelte barnehages forutsetninger. Kohorter må i minst mulig grad blandes med andre kohorter. Innen en kohort kan barn og ansatte omgås og leke sammen.

To kohorter kan samarbeide for praktisk gjennomføring av dagen og for at ansatte kan ta pause. Samarbeid kan foregå utendørs der det er mulig (felles utendørs lek, tur og sport).

Kohorter som ikke samarbeider, kan bruke uteområder etter hverandre og det er ikke nødvendig å rengjøre områdene før bytte. Kohorter som ikke samarbeider og som er ute til samme tid bør helst være på ulike uteområder.

Organisering av kohorter:

- Avdelingen regnes som en kohort.
- For basebarnehager bør barna deles inn i grupper.

- Faste ansatte per avdeling/kohort.
- To kohorter kan samarbeide for praktisk gjennomføring av barnehagedagen (fortrinnsvis ute).
- Kohortene kan passere hverandre og være kortvarig i samme rom (inntil 15 minutter).
- Kohortene som ikke samarbeider kan oppholde seg i samme rom, såfremt det kan være minimum to meters avstand mellom kohortene over lengre tid.
- Kohortene som ikke samarbeider bør ha ulike områder å leke i ute. Disse kan bruke uteområder etter hverandre og det er ikke nødvendig å rengjøre områdene før bytte.
- Flere kohorter kan være ute samtidig. For å holde avstand mellom kohortene, kan lekeplassen deles i soner.
- Kohortenes sammensetning kan endres ukentlig etter en helg.

Avstand mellom ansatte

Ansatte bør så langt det er mulig holde minst én meters avstand til andre ansatte gjennom hele arbeidsdagen. Ved smitte hos en ansatt unngår man da at mange ansatte blir smittet eller må i karantene, og hindrer at fravær går utover barnehagetilbudet. Barnehageledelsen må vurdere hvor mange ansatte som kan være til stede avhengig av arealet som er tilgjengelig i for eksempel kontorer og i fellesarealer. Se også [Råd til arbeidsplasser](#) for råd om smitteforebygging på arbeidsplassen.

Barnehagene oppfordres til å begrense kontakt mellom ansatte som ikke naturlig arbeider sammen, så langt det er mulig. Bruk av assistenter og spesialpersonell kan representere en særskilt utfordring ved at de gjennom sin arbeidsfunksjon har kontakt med både barn og andre ansatte på tvers av avdelinger.

Grønt nivå

Fysisk kontakt:

- Behovet for nærhet og omsorg hos barna må ivaretas.

Organisering av kohorter:

- Det ikke behov for kohortinndeling av barn.

Begrense deling av mat og gjenstander:

- Barna skal ikke dele mat og drikke.

For ansatte:

- Unngå fysisk kontakt mellom ansatte (håndhilsning og klemming).
- For spesielle tjenester (PPT, logoped og andre) skal disse følge basale smittevernrutiner etter

gjeldende anbefalinger (god hånd- og hostehygiene, ikke møte opp ved sykdom, osv.), men kan ellers utføre sitt arbeid som normalt.

Gult nivå

Det overordnede målet ved gult og rødt nivå er at barn og ansatte har et begrenset antall kontakter og å holde oversikt over disse.

Fysisk kontakt:

- Behovet for nærhet og omsorg hos barna må ivaretas.

Organisering av kohorter:

- Avdelingen regnes som en kohort.
- For basebarnehager bør barna deles inn i grupper tilsvarende størrelse på en avdeling med barn i samme alder.
- Faste ansatte per avdeling/kohort.
- Kohortenes sammensetning kan endres ukentlig etter en helg.
- To kohorter kan samarbeide for praktisk gjennomføring av barnehagedagen. Samarbeid kan foregå utendørs der det er mulig.
- Innendørs kan kohorter som ikke samarbeider passere hverandre og være kortvarig i samme område (inntil 15 minutter). Kohortene kan imidlertid oppholde seg i samme rom over lengre tid forutsatt at det kan være minimum to meters avstand mellom dem hele tiden.
- Kohortene (som ikke samarbeider) bør ha ulike lekeområder ute. Enten kan de bruke uteområder etter hverandre, eller så kan uteområdet deles inn i soner. Det er ikke nødvendig å rengjøre uteområdene.

Tetthet i grupper:

- Unngå trengsel på vei inn og ut av barnehagen, i garderober og på toaletter.
- Foresatte må holde en meters avstand til ansatte og andre foresatte.
- Økt bruk av utetid.

På starten og slutten av dagen:

- Bruk av offentlig transport til og fra barnehage begrenses der det er mulig.

Begrense deling av mat og gjenstander:

- Barna skal ikke dele mat og drikke.

- Mat kan tilberedes i barnehagen etter vanlige retningslinjer. Det er ikke vist at covid-19 smitter gjennom mat.
- Barna bør spise i sine kohorter. Ved felles spiserom, bør kohortene spise til forskjellig tid. Bord og stoler bør vaskes av etter hver gruppe.
- Begrens deling av materiell mellom kohorter (for eksempel tegnesaker, saks, viskelær, blyantspisser, nettbrett og lignende).
- Leker bør ikke deles mellom kohorter før lekene er rengjort.
- Leker bør ikke tas med hjemmefra. Kosedyr eller lignende må holdes begrenset til det enkelte barn, for eksempel ved soving.

Spesielt for ansatte:

- Unngå fysisk kontakt mellom ansatte (håndhilsning og klemming)
- Holde avstand (minst en meter) til kolleger i alle situasjoner.
- Begrense bruk av offentlig transport i rushtid til og fra arbeidsplassen der det er mulig. Følge lokale anbefalinger for bruk av munnbind.
- Vurdere digitale møter i stedet for fysiske møter der det er mulig.
- Ved fravær av personell kan det være behov for vikarer og/eller omrokking av personell mellom kohorter. Dette gjøres når det er nødvendig, men omrokkinger bør likevel begrenses.
- Dersom det er ansatte/vikarer som arbeider i flere barnehager, må de få opplæring i gjeldende lokale rutiner i hver barnehage. Det bør tilstrebes å unngå å jobbe i ulike barnehager samme dag.
- For spesielle tjenester (PPT, logoped og andre) skal disse følge basale smittevernrutiner etter gjeldende anbefalinger (god hånd- og hostehygiene, ikke møte opp ved sykdom, osv.), men kan ellers utføre sitt arbeid som normalt.

Rødt nivå

Det overordnede målet ved gult og rødt nivå er at barn og ansatte har et begrenset antall kontakter og å holde oversikt over disse.

Fysisk kontakt:

- Behovet for nærhet og omsorg hos barna må ivaretas.

Organisering av kohorter:

- Etablere mindre kohorter med barn og ansatte: En kohort kan for eksempel ta utgangspunkt i barnehagens gruppeinndeling (avdeling) og bemanningsnorm (minimum 1 ansatt per 3 barn under 3 år, og minimum 1 ansatt per 6 barn over 3 år).

- Kohortstørrelsen kan tilpasses lokale forhold og størrelsen på avdelingen.
  - Det kan åpnes for noe større kohorter eller at 3 kohorter samarbeider om praktiske oppgaver.
  - For småbarnsavdelinger, kan en kohort bestå av opptil 4-5 barn, mens på en storbarnsavdeling kan en kohort bestå av opptil 8-10 barn.
  - Hvis man øker antall barn i en kohort bør man ikke samtidig øke antall kohorter som samarbeider, fordi det skaper flere kontakter mellom barn.
  - Barnehagene må selv vurdere størrelse på kohorter utfra barnas alder, aktivitetsnivå og behov for voksenoppfølging.
  - Det kan tilrettelegges for familier som har behov for full åpningstid, for eksempel der foresatte har kritiske samfunnsfunksjoner, ved at det er mer fleksibilitet i kohorttilhørighet. Disse barna kan tilhøre en annen kohort for eksempel på begynnelsen eller slutten av dagen om nødvendig, men det er fortsatt viktig at de har et begrenset antall kontakter og er i kontakt med så få kohorter som mulig.
- To (eller tre) kohorter (kohort 1 og 2) kan samarbeide for praktisk gjennomføring av barnehagedagen og for at ansatte kan få pause (lek inne og ute, måltider mm).
- Barna i kohort 1 leker først og fremst med de andre barna i kohort 1, men det kan være noe blanding med barna i kohort 2.
- Voksne fra kohort 1 kan avhjelpe i kohort 2, og motsatt.
- Tilsvarende organiseres kohort 3 og 4.
- Kohort 1 og 2 bør i utgangspunktet ikke blandes med kohort 3 og 4.
- Kohortenes sammensetning kan endres ukentlig etter en helg.
- Innendørs kan kohorter som ikke samarbeider passere hverandre og være kortvarig i samme rom (inntil 15 minutter). Kohortene kan imidlertid oppholde seg i samme rom over lengre tid forutsatt at det kan være minimum to meters avstand mellom dem hele tiden.
- Kohortene (som ikke samarbeider) bør ha ulike lekeområder ute. Enten kan de bruke uteområder etter hverandre, eller så kan uteområdet deles inn i soner. Det er ikke nødvendig å rengjøre uteområdene.
- Vurdere ulike tidspunkt for når barn i ulike kohorter er ute for å begrense antall barn som er ute samtidig.

Tetthet i grupper:

- Sørge for at alle barn har egen sitteplass ved mat eller aktiviteter der de sitter.
- Unngå trengsel på vei inn og ut av barnehagen, i garderober og på toaletter.
- Foresatte må holde en meters avstand til ansatte og andre foresatte.

- Økt bruk av utetid.
- Utforming av lokalet kan være av betydning for hvor mange barn og ansatte som kan være tilstede i samme rom.
- Ta i bruk større lokaler der det er nødvendig og mulig.
- Større arrangementer skal unngås

På starten og slutten av dagen:

- Bruk av offentlig transport til og fra barnehage begrenses der det er mulig.
- Kartlegge og planlegge ulike oppmøte- og hentetider for å unngå trengsel i garderoben.
- Det tilstrebes at foresatte ikke blir med inn i barnehagen hvis ikke det er nødvendig. Her må likevel hensyn til barnets behov for trygghet veie tyngst. Der det er mulig kan barn møte ansatte ved inngangen når dagen starter, og foresatte møter samme sted ved henting. Når det er nødvendig å gå inn, må foresatte holde avstand til andre foreldre, barn og ansatte.
- Barna kan møte i utetøy for å kunne starte dagen ute der dette er mulig.

Begrense deling av mat og gjenstander:

- Mat kan tilberedes i barnehagen etter vanlige retningslinjer. Det er ikke vist at covid-19 smitter gjennom mat.
- Der mat vanligvis tilberedes i barnehagen, skal ikke barna bidra.
- Barna skal ikke dele mat og drikke.
- Barna bør spise i sine kohorter. Ved felles spiserom, bør kohortene spise til forskjellig tid. Bord og stoler bør vaskes av etter hver gruppe.
- Begrens deling av materiell mellom kohorter (for eksempel tegnesaker, saks, viskelær, blyantspisser, nettbrett og lignende).
- Leker bør ikke deles mellom kohorter før lekene er rengjort.
- Leker bør ikke tas med hjemmefra. Kosedyr eller lignende må holdes begrenset til det enkelte barn, for eksempel ved soving.

Spesielt for ansatte:

- Unngå fysisk kontakt mellom ansatte (håndhilsning og klemming).
- Holde avstand (minst en meter) til kolleger i alle situasjoner.
- Begrense fysiske møter og pauser der flere samles. Bruke digitale møter i stedet for fysiske møter der det er mulig.
- Felles nettbrett, datamaskiner/tastaturer må vaskes av etter bruk.
- Begrense bruk av offentlig transport i rushtid til og fra arbeidsplassen der det er mulig. Følge lokale anbefalinger for bruk av munnbind.

- Dersom det er ansatte/vikarer som arbeider i flere barnehager, må de få opplæring i gjeldende lokale rutiner i hver barnehage. Det bør tilstrebes å unngå å jobbe i ulike barnehager samme dag.
- Ved fravær av personell kan det være behov for vikarer og/eller omrokking av personell mellom kohorter. Dette kan gjøres når det er nødvendig, men omrokking bør likevel begrenses mest mulig.
- For spesielle tjenester (PPT, logoped og andre) skal disse følge basale smittevernrutiner etter gjeldende anbefalinger (god hånd- og hostehygiene, ikke møte opp ved sykdom, osv.), men kan ellers utføre sitt arbeid som normalt.

Er det noen barn og ansatte det må tas spesielle hensyn til?

Barn med kroniske sykdommer

Barn og unge blir svært sjelden alvorlig syke av det nye koronaviruset. Dette gjelder også barn som har kroniske sykdommer eller tilstander fra før. Det kan likevel være enkelte barn med alvorlig sykdom eller tilstander som vil rådes til å unngå oppmøte i barnehage som et føre-var prinsipp. I slike tilfeller skal imidlertid også andre faktorer som er viktige for barns behov tas med i betraktning. Barnehagen og foresatte rådes til å ha en dialog om det er mulig å tilrettelegge slik at disse barna kan møte i barnehagen. Mulige tiltak kan for eksempel være at barnet kun møter i barnehage i utetiden eller at det opprettes små grupper rundt det ene barnet (2-3 barn).

Norsk barnelegeforening har i samråd med Folkehelseinstituttet utarbeidet en oversikt over ulike diagnoser hos barn og unge og om det eventuelt skal tas spesielle hensyn. Norsk barnelegeforening mener at de aller fleste barn med kroniske sykdommer og tilstander kan og bør gå i barnehage og skole.

Barn og unge som har kroniske sykdommer eller tilstander, men som **kan møte i barnehage og skole som vanlig**:

- Barn og unge med diabetes
- Barn og unge med velkontrollert astma
- Barn og unge med allergi
- Barn og unge med epilepsi
- Barn og unge med Downs syndrom
- Barn og unge med hjertefeil uten hjertesvikt
- Barn og unge med autoimmune sykdommer som bruker immundempende behandling og har stabil sykdom
- Tidligere premature barn uten betydelig lungesykdom
- Barn og unge med fedme

Barn som har alvorlige sykdommer eller tilstander, men hvor det individuelt kan vurderes om det er grunnlag

for at barnet skal holdes hjemme er listet på [Norsk barnelegeforenings nettsider](#).

Som hovedregel er det ikke grunnlag for at søsken til disse barna skal holdes hjemme.

Voksne (foresatte/ansatte)

Noen grupper har økt risiko for alvorlig sykdomsforløp, men selv de fleste i risikogruppene får milde symptomer. Etter hvert som vi har fått mer kunnskap om covid-19 og risikofaktorer, har rådene om hvem som tilhører risikogrupper blitt mer nyansert. Hvilke aldersgrupper og sykdommer som kan gi økt risiko for voksne personer er oppdatert på [Folkehelseinstituttets nettsider](#).

Ansatte som tilhører grupper med høyere risiko for alvorlig forløp av covid-19 bør vurderes individuelt med tanke på tilrettelagt arbeid. Ansatte dette er aktuelt for, må ha legeerklæring.

Foresatte som er i risikogruppe kan kontakte egen lege for å vurdere behov for tilrettelegging av barnehagetilbudet for ytterligere å begrense smitterisiko til hjemmet. For barn med foresatte (andre i husholdningen) i risikogruppe, bør det opprettes dialog mellom barnehagen og foresatte om det er mulig å tilrettelegge. Mulige tiltak kan for eksempel være at barnet kun møter i barnehage i utetiden eller at det opprettes små grupper rundt det ene barnet (2-3 barn). I slike tilfeller skal også andre faktorer som er viktige for barns behov tas med i betraktning.

Barnehagetilvenning

Barnehagetilvenning kan gjennomføres normalt ved grønt nivå.

Ved gult og rødt nivå må barnet og foresatte forholde seg til den kohorten barnet skal tilhøre, og tilvenningen skjer primært i barnets kohort. Foresatte kan være inne sammen med barnet og kohorten som barnet skal tilhøre. Foresatte bør holde en meters avstand til ansatte, andre foresatte og andres barn så langt det er mulig. Barn og foresatte kan få bli kjent med resten av barnehagen, men helst når de andre barna er ute.

Ved rødt nivå bør kun et barn per kohort tilvennes om gangen.

Opplæring av ansatte og informasjon til foresatte

Ansatte skal få opplæring i å gjennomføre nødvendige smitteverntiltak som beskrevet i denne veilederen. Veilederen vil suppleres med ytterligere informasjon som kan benyttes i kompetanseheving av ansatte.

Foreldre og foresatte skal være trygge på at det er forsvarlig at barna går i barnehagen. Det er derfor viktig at barnehagen har god dialog med foreldre og foresatte. Videre er det viktig at foreldre og foresatte aktivt bidrar til å gjennomføre smitteverntiltakene i samsvar med denne veilederen. Det utarbeides egen informasjon til denne gruppen.

Samhandling med foresatte og foreldremøter

Foreldremøter og andre arrangementer i regi av barnehagen regnes som offentlige arrangement, og må gjennomføres i henhold til gjeldende anbefalinger for arrangementer fra Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet. Ved rødt tiltaksnivå anbefales vi digitale møter. Fysiske foreldremøter eller andre større samlinger anbefales da ikke.

Samtaler med foresatte (utviklingssamtaler) kan gjennomføres ved grønt og gult nivå, og vanlige smittevernråd gjelder. Ved rødt nivå anbefales digitale møter. Det kan likevel være behov for samtaler med fysisk oppmøte, og da må vanlige smittevernråd følges.

For informasjon om besøk på skolen for skolestartere, henvises til veileder i smittevern for skoletrinn 1-7.

Sjekkliste for smittevern i barnehager

Du kan laste ned sjekklisten som pdf fra denne siden

Nedenfor følger en sjekkliste for barnehageledere om hvilke tiltak som må være på plass. Tiltakene er nærmere beskrevet over. Det er barnehageeiers ansvar å sørge for at smitteverntiltak er på plass, men ansatte skal være kjent med innholdet og utførelse av smitteverntiltak.

Barnehageeiers overordnede ansvar

Tiltak	Utført dato	Merknad
Lage beredskapsplan for rask overgang mellom ulike tiltaksnivå i henhold til trafikklysmodellen		
Opplæring av ansatte i smitteverntiltak ved at de gjøres kjent med innholdet i denne veilederen		
Informasjon til foresatte om nye rutiner i barnehagen		
Lage plan for håndvaskrutiner for barn og ansatte		
Lage skriftlig rutine for renhold		
Lage plan for oppretting og organisering av kohorter		
Opprett dialog med eventuelle ansatte som er i risikogrupper og barn som har behov for tilrettelegging		
Lage plan for å ivareta sårbare barn		

Hygienetiltak

Tiltak	Utført dato	Merknad
Sikre at det er nok såpe og tørkepapir tilgjengelig ved alle håndvaskstasjoner og toaletter		
Opplæring av barna i håndvaskrutiner og hostehygiene		
Henge opp plakater om håndvaskrutiner og hostehygiene		
Henge opp alkoholbasert desinfeksjon der ikke håndvask er tilgjengelig		
Planlegge håndhygienetiltak ute og på tur (våtservietter og alkoholbasert desinfeksjon)		
Ha egne avfallsbøtter til bleier og hansker til bleieskift		

Redusert kontakt mellom personer (gult og rødt nivå)

Tiltak	Utført dato	Merknad
Vurdere bruk av rom opp mot antall barn i gruppene		
Planlegge for aktiviteter ute, med ulike tider for ulike grupper		
Dele opp lekeplassen slik at barn fra ulike grupper blandes i liten grad		
Unngå større samlinger av barn		
Pass på at det er tilstrekkelig utstyr som tegnesaker, viskelær, sakser og blyantspissere for å begrense deling		
Sørg for at barna har egen sitteplass med avstand under måltider og aktiviteter		
Sikre gode rutiner for måltider		
Plan for å redusere trengsel i garderober, toaletter og på vei inn og ut av barnehagen		
Kartlegge og organisere oppmøte- og hentetider for å hindre trengsel (alternerende tider for foresatte)		
Organisere for at barn kan starte dagen ute		
Unngå kollektivtransport ved turer ut av barnehagen		

Renhold (gult og rødt nivå)

Tiltak	Utført dato	Merknad
Lage en plan for renhold, som beskriver hyppighet og metode		
Lage en plan for renhold av leker, nettbrett og lignende. Leker og gjenstander som ikke kan vaskes ryddes bort		

For ansatte (gult og rødt nivå)

Tiltak	Utført dato	Merknad
Begrense fysiske møter, eventuelt tilrettelegge for digitale møter		
Holde avstand i pauser		
Begrense bruk av offentlig transport		

Kilder

Unicef, WHO, IFRC. Key Messages and Actions for COVID-19 Prevention and Control in Schools. March 2020. <https://www.who.int/news-room/detail/10-03-2020-covid-19-ifrc-unicef-and-who-issue-guidance-to-protect-children-and-support-safe-school-operations>

CDC. <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/community/schools-childcare/guidance-for-schools.html>

Tiltak på skole- og barnehageområdet under koronautbruddet våren 2020, rapport 03.04.2020. Finnes på på Udir sin nettside: <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/sikkerhet-og-beredskap/informasjon-om-koronaviruset/>

